

KIS-CZELL ÉS VIDÉKE

KÖZÉRDEKŰ FÜGGETLEN UJSÁG.

Mejelen minden vasárnap.

Jelige: Küzdelem az igazságért!

Előfizetési ár:

Egy évre 4 frt. Negyedévre 1 frt. — kr.
Fél évre 2 „ Egyes szám ára — „ 10 „

Felolós szerkesztő:

HUSS GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kis-Czell, Gyarmati-ter 76. szám. Ide intéseendő a lap eszeli és anyagi részét illető minden küldemények. Névtelen levelek figyelembe nem vétetnek.

Szerkesztővel értékesíteni: szombán, csütörtökön és pénteken.

A modern moloch.

Őn észrevétlen, mint a hajnali szellő, belopja magát a szivbe, lélekbe, a test minden izébe. Senki sem tudja hogyan, senki sem tudja honnan. De itt él a testben, élőködik a sziven, rájja, marja végtelenül. Neve nincs. De modern molochnak bátran mondhatni. A század vége fogja a bünt. S a bűn csiráját magában hordja a ma születt gyermek is, és ez a fene eljutott a társadalom minden rétegébe, megtalálhatjuk a palotába, meg a falu nádtetős házában. Szomorú dolog, határozottan. Minő el fájulás, minő szégyenes állapotok! Tíz éves emberke felkötöti magát, tizenkét éves leány — ki még nem is bakfis — leugrik a 4 ik emeletről. És ez így megyen folyvást; napról-napra több áldozat. Mi ennek az erkölcsi konkvencziája? A felvilágosodottság át csap a túlzásba s szélsőségig fajulva megdönt minden komoly elvet, mert nélkülözi az erkölcsi alapot. Alap nélkül pedig nem épülhet, sem meg állhat.

Ma nem ösmerünk vallást, nem hitet, sőt a létföltétel legelembb szabályaival sem vagyunk tisztában. Helyesebben nem a karkunk róluk tudomást szerezn. Szerfölött nevesítésnek találunk minden égető szükséglet, csupán érdeklődést tanusítunk a közügyek iránt s a mai viszonyok közt ezt

teljesen elegendőnek tartjuk. Ez korunk nyavalyája: ez a modern moloch, a mi majdan keserű eredményeket produkál. Karöltve halad két szélsőség: a blazirtság, a tunyaság az örületes nagyvilági idegesség; ma megfér az erény, a legrikítóbb erkölccstelenességgel s kényeres pajtasokká lettek a legáddzabb ellenek. Az a felületesség, mi karakteres vonása a haló századnak, csak különczködés, mint a hogy különczködés zöld eget fösteni.

Ma annyira tudatában vagyunk felvilágosodottságunknak, hogy pályát cserélünk a Teremtővel s fia Istenekké akarunk koncentrálni s mi megüldni való sincs azon, ha valaki azon kijelentéssel állna elő, hogy megnyitja a közlekedést földünk s a hold között. Ez a tulhajtott leleményesség, apatikus gyorsaság tervben és kivitelben meg rontja az idegeket, az agyat agyoncsigazza, a szivet durvává, keményné formává. Az örökös léthajszá csak reális színben tünteti föl az életet, s szüli a közönyösséget, azt a bizonyos fásultságot, mi dominál többé-kevésbé minden embert a mi kiöli az érzést a szivből. Az óriási zsvaj csak szorgalmazza ennek előrehaladását. Nincs támaszunk, nincs alapunk, mert száműztük a legszilárdabbat, a legbiztosabbat; — az idealizmust. Azóta üli orgiát ez a rákfene, azóta szaporodtak meg az öngyilkosok

száma s kezdi munkáját a kicsinyek között is. Vajjon mivé leszünk — ilyen szaladva — egy félszázad multán? Akkor már nem „századvég” szerepel, de a posvány felül is büzös keszen. Hol terem az a modern Herkules, ki ezt tisztára mossa?

Tessék üstökön ragadni a kort. Félre a hamis próféták elveivel s az ember ne akarja megtagadni emberi voltát. Alább a nagyképűsködéssel, lejjebb a rossz frázisként hangzó jelszavakkal. A modern kor csak satnya gyümölcs, de érófélben levő gyümölcse egy-két különcz ostoba agya vadhajtásainak s ez a feltűnési viszketeg, érthetetlen mánia ne tegye károsá az egész társadalmat. Az idealizmusra kell felépíteni ezt a nagy épületet, annál szilárdabb, erősebb alap nem létezhet s ilyként lassan, de biztosan tévelygünk belé a rendes kerékvágásba, mely erköcsi és anyagi boldogulásunk felé vezet — s csak az ily alappal bíró társadalomnak van létjogosultsága. S ha az agy szüleménye nem szenved iramlást, a vérkeringés normális lesz: megszülik az idegesség, a sziv rendszeren működik s beall életünkben a megnyugvás, a nyugalmas munka és pihenés ideje, a melynek produktuma valóban méltó lesz a század felvilágosodottságához. Akkor lepad az öngyilkosok listája, s a cél elérése előtt nem adjuk fel a küzdelmet, mert az ideál fog

TARGZA.

A káplár ur.

Megszoritotta kezemet s olyan kedves mosollyal, melynek pajzansága megmontotta szavainak komolyságát, mondá:

— Nem vagyunk egymásnak valók. Ön fiatal, csak még harmincznégy éves, én pedig öreg övegy asszony vagyok már.

Az „öreg” szót olyan különösen hangszólta, mintha azt várta volna, hogy...

Pikáns szépsége elvakított.

Éreztem, hogy minden szavában a kacérság számítása rejlik. Tudtam, hogy ha festék nem is éri arcát, kendőzött a szemé, a szive, a lel-külete.

Jól ösmerem a nők e veszélyes fáját.

Tudtam, hogy akaratlanul, szinte öntudatlanul magukhoz vonzanak, hogy a csabítás mint valami ösztön bírja őket cselekvésre csevegésre, mosolygásra.

Olyanok, mint azok a gyermekek, akik végighancszuroznak a mezőkön, hogy elfogjanak egy lépkét. Mikor aztán megfogták, elcsúrt örömmük s kedvtelenül bocsátják el a kis foglyot.

Nem pillangó kell nekik, hanem lepkekergetés. Az az asszony sem a hódítótra vágyik, csak

a hódításra. A győzelem mutatja a küzdelem igaztja.

És mégis, talán éppen csak azért birni akartam. Felébredt bennem a dacz, mely nem egy szerelemnek rugója. Kell hogy enyém legyen!

Lehangoltságot szinletem Ugy tettem, mintha gondolkozás után lassan-lassan — bár szomorú-kodva — beláttam volna szavainak igaz voltát.

— Talán igaza van, asszonyom Talán csakugyan öreg ahhoz, hogy megérthesse érzelmeimet. Lássá, a magam fiatalos bodor szemmel azt hittem, hogy meg fogom önt győzhetni szerelemről és megnyerhetem szivét. Azt gondoltam, hogy... régi ábrándokat, a boldog órák emlékeit. Hogy az elmult boldogság emlékezete maga után vonja az új boldogságot. Talán meg fogja kívánni, hogy a letűnt ábrándok még egyszer felébredjenek, hogy megegyezzen atérzeze, átélje őket. Csálód-tam, ön örökre elbucszattatta a fiataloságot.

— No lássa, így szerettem önt. Végre is észre kellett térnie.

Fogtam a kalapomat és elmenni készültem. E perczen vig zenező hallatszott. Elma felugrott ülőhelyéről.

— A banda! Hallja csak, a banda! Jöjjön, nézzük a katonákat. Megfogta kezemet s gyengéden az ablakhoz vont. Gyorsan feltártá, ráhajolt az ablakpárkányra s intett, hogy könyököljek melléje. S eitől a gyerekes kacérságtól egy-

szerre különös boldogságot éreztem. Ugyan miért? Talán a szemé ragyogása tett boldoggá? Hiszen hazugnak, édesen hazugnak tartottam. Talán megrészegített a lehetete vagy a harmincz tavasz üdesége? Érzem, hogy ez a „harmincz tavasz” nem korhely. Annak a szépséges asszonynak kikelet volt az egész élete és tavasz fakadt körülötte.

A vig nóta hallatára pajzán gyerekké lett. Vidáman tapsolt és a lábával önkéntelenül a dal ütemét jelezte. Szinte táncolt minden idegszála. A homlákára rendetlenül lehullottak hajfűrtjei; mintha ölelkezni akartak volna a selyem szemöldök.

Elsimogatta őket, de lekivánczoltak megint a sima fehér homlákára.

A banda elhaladt az ablak előtt s a századok hosszú sora egyhangú, egyenletes léptekkel követte.

Egy-egy évi önkéntes bizalmasan felköszönt az ablakhoz. Boszankodtam. Nagy Kálmán volt; aki herikéhez, kis ballerínához is betolakodott.

Viszonoztam üdvözlését, Elma is köszönt neki. Kiállhatatlannak tartottam e teljes állu suhancz bizalmasságát. De hát nem törődöm vele, nem zavarom meg miatta boldogságomat.

A katonák rég elvonultak már az ablak előtt s Elma még mindig mélyöz tekintettel nézett utánuk.

Már látni se lehetett őket, csak a távólból

tette sarkalni, s nem esik meg, hogy 10 éves gyermekek életuntágtól agyonra felmagasztalják magukat. S akkor megszűnik ez az idegrontó, testet, lelkétől nyavalya — a modern moloch.

H. A.

A meghülés.

Tudvalelőleg a meghülés okozza a legtöbb betegséget. A meghülés nem lévén egyéb, mint testünk melegének hirtelen csökkenése, nagy gondot kell fordítani a test melegének szabályozására.

Feltűnő tény, hogy az ember bármely éghajlat alatt is képes megélni, legyen az az északi vagy déli sarkon 30–40 Celsius fok hideg mellett, a mérsékelt égöv alatt vagy az egyenlítő táján 35–40 Celsius fok meleg mellett. E különböző légmérsékletek daczára testünk melege — csekély változásoktól eltekintve — ugyanazon fokon marad és pedig a hőmérséklet 37 Celsius fok, a szíven 39 Celsius fok. A mi éghajlatunk alatt is a levegő hőfoka 30 fok meleg és 29 fok hideg között változik, ami 50 fok különbséget jelent; sőt nem is ritkaság, hogy rövid 24 óra alatt 20–30 fok különbség mutatkozik a levegő hőfokában, a nélkül, hogy testünk melege jelentékenyen változnék.

Ha testünk nem bírna azzal a képességgel, hogy ily kiválóan különböző hőfokokat kiegyenlítsen, úgy a hideg behatása alatt testünk melege annyira apadna, a melegség behatása alatt pedig annyira emelkedne, hogy a halál kikerülhetetlen volna. Betegek megfigyelése arra az eredményre vezetett, hogy a hőmérséklet, ha csak 3–4 Celsius fokkal emelkedik a normális fölé, ez már elegendő arra, hogy rövid idő alatt a szív- vagy más fontos életszerv elszáradjon és ez által a halált okozza; épp a hőmérséklet emelkedésének hatásában rejlik a magas lázu betegek életveszélye is. — Az utóbbi időben e tény fontos következménye gyanánt, erős lázas betegségeknél, mint tifusz, tüdőgyulladás stb., hideg fürdőköt vagy hideg begöngyöléseket alkalmaz-

nak a forróság apasztása czéljából és a statisztika igazolja, hogy a forróságnak ily módon való apasztása a lázas betegség veszélyét apasztja, mérsékli és e szerint hatásosabb szer, mint a belsőleg alkalmazott gyógyszerek. Ha testünk hőfoka 6 C. fokkal emelkedik, amint ez napzsúrás alatt észlelhetjük, az áthevült vér mérges s főleg a szívre nézve békítő hatású lesz, miokból gyakran a halál hirtelen szokott beállni. — A hőmérséklet jelentékeny apadását sem képes az ember elűrni és testünk hőfokánál 18–20 fokra való apadása halált okoz.

Testünk melegének szabályozása a tüdő és a külső bőr segítségével történik. az utóbbi által oly módon, hogy hő sugarakat meneszt a levegőbe, tehát sugárzás által, rovábbá hogy a vele közvetlen érintkezésbe lépő levegőnek melegsége osz, tehát vezetés által; s végül, hogy felszínén folyton víz párolog el, tehát elpárolgás által. Rendesen nem egyetlen mértékben és nem is mindhárom uton át történik a test melegének elvonása és pedig leggyakrabban az elpárolgás által. De nézzük csak tüzetesebben a hővesztés egyéb említett háromféle útját.

A sugárzás által való hővesztés nagyon jelentékeny lehet és testünk melege nek tele része ez uton elillanhat. Ha például télen, leginkább új épületekben át nem látott szobába jutunk, úgy hideg borzongatja testünket, daczára, hogy a kályha jól meg van rakva és izzó, a szoba levegőjének melege pedig 16 fok. Testünk melege a hideg falak és hideg burorok felé sugárzik és pedig annál erősebben és annál keletlenebb érzés kíséretében, minél nagyobb a hőmérséklet különbsége a hideg falak és testünk között. Ha azonban 3–4 hét után a szoba kellően át van fűtve, még laconyabb hőfok mellett, mint kezdetben, is jól érezzük magunkat, mert a sugárzás csekélyebb, az átmelegedett falak már nem vesznek föl oly sok meleget, nem érezzük többé a sugárzást.

Ha testünk melege csak a test egy részéből sugárzik egy hideg tárgy felé, például ha hideg fal felől oldalán a takarót felemeljük, a mikor meleg ágyban tekszünk,

úgy kellemetlen léghuzamot érzünk, ami nagyon gyakran a testbőr e részén az idegek működését zavarja és reumatikus fájdalmakat idéz elő.

Ha ellenben testünk melegének kisugárzása akadályoztatik, a melegség testünk belsejében felhalmozódik és a forróság érzetét idézi elő. Így van a gyülések alatt, a hol sok ember sűrűn egymás mellett áll és a melegség kisugárzása megakadályoztatik. Bár a terem hőfoka nem magas, mégis a forróság nyomasztó érzése fog el bennünket; ellenben a mellékelyiségekben, hol kevesebb az ember és hol a test melegének kisugárzása akadályozva nincs magasabb hőfok mellett is jól érezhetjük magunkat.

A test melegének vezetés útján való apadása az által t. i. hogy testünk melege közvetlen érintkezésbe lép az öt mindenfelől környező levegővel, szintén nagy jelentőséggel bír és ez uton körülbelül 25 százalék megy testünk melegéből veszendőbe. Az által, hogy a testünket közvetlen érintő légréteg átmelegittetik, ez könnyebb lesz, mint az át nem melegített és testünkől távolabb levő levegő, a könnyebb levegő elillan fölfelé, helyébe pedig újabb, hidegebb légrétegek lépnek. Ez okból testünk körül, a körül fölfelé, folytonos légáramlat támad.

Végre vízpárolgás által is szabályoztatik testünk melege. A víz elpárolgása a tüdő és a testbőr által történik. A tüdő által való vízmennyiség elpárolgásáról kellő képet nyerünk, ha a tüdőkr felületére lehelünk vagy ha megfigyeljük ama sűrű gőzfelhőt, amit hideg levegőben való lélegzésünk által idézünk elő. De a testbőrön át is tetemes elpárolgás történik, csak hogy ez rendesen nem vehető oly könnyen észre.

Ha testünk melegének itt felhozott szabályozása, legyen az akár csak részben is megakadályoztatik, úgy azok az egészségi zavarok állanak be, amelyek meghülés név alatt ismeretesek. Ilyen a rheuma, nátha, tüdőgyulladás stb.

hallatszott a zene elhangzó bumberdója, hanem azért. Elma utánuk meredt révedező nézéssel, mintha még látná őket. Elgondolkoztam. Hirtelen távadt boldogságom meg volt zavarva. Beszantott, hogy a dupla színű posztó annyira lekötötte Elma figyelmét. S én alig néhány perczel ezelőtt házasságot ajánlottam neki. Mélyen a szemé közé néztem s aztán megszakítottam a csendet:

— Ugy-e nagyon öröklődik a katonák iránt?

— Nem tagadom.

— Talán megtudhatnám, hogy miért?

— A korom és a nézetem talán megengedik, hogy túltéve magamat a prudencia parancsain őszintén válaszoljak. Nos hát: mi idén nő többé-kevésbé ábrándos, regényes lelkületű. Még mindig él bennünk a középkor dalias lovagjainak képe. Szinte szolidaritást érzünk évszázadok előtt élt társainkkal, akikért élet-halál harcokat vívtak a bajoktól. Mi férfiak pedig a nők iránt és szeretjük még azokat, akiknek ideáljai voltak. Viszonyásul most nekik adunk egy kis ideál szerepet. Talán tévedünk, ha a katonákat tartjuk utódjainknak, de hát azért vagyunk nők, hogy tévedjünk. Azt meg — tévé hozzá pikáns, mosolylyal — a csinos ruha azt a testhez simuló festői ruha is tetszik egy kissé. Hiszen tudja, hogy nem mindig, de néha mégis a ruha jelenti az embert.

— Milyen jó, — mondám malicziáival, — hogy nem minden nő gondolkozik oly szellemesen, mint ön, asszonyom.

— Téved. Az asszony, ha tetszik, vagy ha neki tetszenek, mindig ilyen szellemesen. Lehetnek, akik először prűdeok és csak azután asszo-

nyok, s azért tartózkodnak ily őszinte nyilatkozatoktól, hanem azért Mars fiainak a szívünkben mindig erős a pozíciójuk.

— Hátha konkrét adatokkal megcáfolnám véleményét?

— Kíváncsi volnék rájuk.

— Ön őszinte volt, ugy-e én is lehetek?

Látta azt a fut, a ki bizalmasan felköszönt nekem?

— Őnné? Igenis láttam.

— Nos hát, ez a káplárlegényke alig egy-két hónap előtt egyik hű barátomét — hiszen tudja, hogy barátónk is vannak — Ferikét, a körhujragott ballerínát, ostromolta udvarlásával.

De nem érthetett célt. Ugy tudom, hogy Ferike ajtót mutatott neki s hogy ő ezen az ajtón ki is ment. A ballerínák néha elég okosak s nem gondolnak a mult idők asszonyaival való ideálszolidaritásra. Ferike is ilyen okos volt s befűtött, hogy az a fiatal síheder, akármilyen lovagkiváló is nem vetekedhetik velem, aki nem győkezem a multban, de megállók a jelenben.

— Gondolja? Lássuk csak! — Odalépett a kis íróasztal elé s egyik fiókjából hamarosan kivett egy pacsuli illatos levelet.

— Ősmerni a kézirat? Kérde elibém tartva?

Elhalványodtam. Ferike írása volt:

„Édes kis bubi! Este előadás után biztonosan elvárlak! A „komondor“ ma nem őrizi a házat. Ferike.“

Kívül a borítékon: „Nagy Kálmán egy évi önkéntes urnak helyben.“

Hamarjában szóhoz se juthattam. A „komondor“ nem őrizi a házat! S ez a „komondor“ én vagyok! Nos jól van, komondorok harapni is tudnak.

— Hogyan jutott ön e levél birtokába?

— Csak úgy véletlenül. A káplár ur irományai között keresgélve (tudja, hogy mi nők kíváncsiak vagyunk) akadtam rája.

— Az irományai között? Talán csak nem...

— De igen, uram. A káplár ur tegnapi a szomszéd helyiségben állomásozott, tegnap áthelyeztetett ide s most nálam lakik a mellék szobában.

— Asszonyom, önt eddig tisztességes nőnek ismertem.

— Remélem, czentul is annak fog ősmerni. Harminczhét éves özevgy asszony vagyok.

— Harminczhét éves! A Balzac „entre deux ages“ jából való. Az a kor, amelyben legkikapóssabbak a nők. Harminczhét éves! Hát azt hiszi, hogy a világ elhíszí ezt önnék? Talán elhíszí már, se nem hall, se nem lát? A világ — s én a világnak vagyok része a maga módja szerint fogja magyarázni, hogy mit jelent az, ha e szobában ön, és itt a mellékszobába nyitott ajtaján túl a káplár ur lakik. Azt hiszi, hogy az ön harminc-hetedik évében nem fogják tudni, mi je, kije önnék ez az ur?

— Kicsoda?

— A...; nem folytathattam tovább, mert kis kacsoval befogta a számat.

— Téved — mondá kedves mosolylyal — a káplár ur — a fiam!

A fia! Furcsán esett meg, hanem azért, ha néha elgondolkoztam Elmán, valamely olyan sajnálkozás féle fog el, miért nem lehetek fiának mostoha apja?

Fenyő Márton.

A magyar járadékügy.

Ezen határozat által azonban reform tervének csak első osztályú jogtalannál összekapcsolás második és harmadik osztályúak az első osztálytól leendő vagyoni teljes elkülönítése, új szabványok kidolgozása, a tagok névjegyzékének összeállítás, kinyomtatása (az intézet ezek számát 35000 ezerrel mutatja ki, mely az ideiglenes jegyek bemutatása után hihetőleg tetemesen esőkinek fog) végül pedig egy olyan matematikai számítás kidolgozása, mely szerint a 30 millió forintot meghaladó tőke a bezárólag 1850. évi felvett tagok javára fokozatosan emelkedő évi járadék által telmeszhető legyen.

Ismételjük azonban, hogy ezen reformok csak azok esetre leszünk képesek megvalósítani, ha az első osztály minden egyes tagjának buzgó és kitartó támogatására számíthatunk; kérjük tehát, hogy a czéliből egyesületünkbe tömegesen belépni s annak működését közreműködésük által hathatósabbá tenni sziveskedjék.

Posta és nyomdai kiadások fedezésére, tekintettel a szegényebb sorú tagokra, részlegyünk egy korona évi hozzájárulást állapítottunk meg.

Id. Stelzer Imre ur Győrött (első takerékpár építész I. e.) sziveségéből elfogadja a bejelentéseket és befizetéseket, mely alkalommal szükséges lesz az ideiglenes jegy vagy járadékkötvény száma, azokon olvasható teljes név, lakhely, felvételi év, osztályzat és a tulajdonos születési idejének pontos bejelentése.

Vége figyelmeztetjük az ideiglenes jegyek (Interim Schcin) tulajdonosait, hogy jegyeiket járadékkötvényekre leendő kicserélés végett, átíratási és postadíj fedezetül 1 ft 20 kr készpénz csatolása mellett követhető czinen. An die Administration der allgemeine Versorgung Anstalt, Bécs, Postplatz 7 adják ajánlott borítékban postára.

Pozsony, 1899 november hó.
A bécsi Allgemeine Versorgung Anstalt tagjai érdekeinek megvédését célzó egyesület elnöke:

Günther M. Vilmos, kir. tanácsos.

Id. Ranschau Gusztáv, jegyző.

(Folytatás és vége.)

HIREK.

— Városi képviselőválasztás. Hét városi képviselőnek, névszerint: Rosenberg Lajos, Raffel Mihály, Raffel Lajos, id. Tóry György, Sipőcz Benedek, Gefin Lajos és Polczer Ferencnek járt le képviselői mandátuma s ezek helyébe pénteken választották a közönség élénk érdeklődése mellett. Napokkal a választás előtt folyt már a korteskedés és a jelöltek lázas érdeklődéssel várták az eredmény kihirdetését. A szavazat szedő bizottság reggel fél 9 órakorült össze s nyomban megkezdődött a piros és fehér cédulákkal a szavazás. A záróra delután 4 órára volt kitűzve, ekkor lezárták a szavazást s elkezdték össze számolni a szavazatok. Kétszáznyolcvan szavazat közül beadott 96 nem szavazott 184. E szerint városi képviselőkké megválasztották: Horváth Ernő, Biskézy Odón, Zathureczky Géza, Szabó József, dr. Brunner Ferenc, Nagy József és Németh Károly. A megválasztottak esti 7 órakor 15 terítékú vacsorára gyűltek össze, a Magyar Királyi szállodában, hol toasztokat mondott Palovics bíró, Nagy József ügyvéd és Gáspár Kálmán. A társas vacsora vig hangulatban a kora reggeli órákban ért véget.

— Családi öröm érte e héten dr. Brzcsny Dézso helybeli köztisztviselőben álló ügyvéd és földbírtokos Leányi, férjezett Jánosics Józsefné, fumei cultur mérnök nejje, e héten egészséges fiú gyermekét szült Fiúnevében.

— A városbíró ur figyelme. Az e heti havazás alkalmából kellett ugyan dobolva, hogy a járdákról a havat letisztogatassák a házúrak, mindenkinek dacára akarhány ház előtt állt volt egy nyomorúságos gyalogjáró. Valószínű ezek a házak külön kegyben részesülnek, hogy nem vet-

ték figyelembe a rendelkezlet. Másodsorban figyelmebe ajánljuk a bíró urnak, hogy hasonló nagy havazás alkalmával, az élelmiszer piacot sörpessé el, hogy a piacra járó háziasszonyok ne legyenek kénytelenek térdig a hóban gázolni. Elvégre a tejfelt, turót stb. piaci czikket árulók nem hozhatnak magukkal söprűt és lapátot is, hogy helyet csináljanak maguknak a piacon és utat a vásárlóknak.

— Lejárt mandátum. Palovits József városbíró mandátuma lejárván, a bíróválasztás e hó 27—28-án fog megejtetni. Erről legközelebb bővebben fogunk referálni.

— Csöd. Közöltük már lapunkban, hogy Hainczmann János, a szombathelyi Szabaria szálloda tulajdonosa fizetésképtelen lett Hainczmann barátai mindent elkövettek, hogy megmenték a Dunántul e jöhrénynek örvendő szállodását. Fáradozásukat ugyvaltszik nem koronázta a kívánt siker, mert a napokban a szombathelyi kir. törvényszék Hainczmann Jánosné, szül. Házias Ida kérelmére elrendelte a csödet.

— Új évi üdvözetek. Hirlapunk új évi számában külön üdvözlő rovatot nyitunk hasonlóan a fővárosi és a nagyobb külföldi lapok mintájára. E rovatban bárkinek egy korona díj lefizetése ellenében beiktatjuk új évi üdvözlőit s ezzel megmenekül az illető a sok üdvözlő kártya szétküldéséről és postabélyegekből is nem csekély megtakarítást észközöl. E rovatunkat különösen figyelmebe ajánljuk kereskedőknek, vendéglőseink, kávészáink, iparosaink s egyáltalán mindazok figyelembe, kikről a közönség megköszöni követelni és várni az új évi üdvözlőit. Új évi üdvözlő rovatunkra előjegyezni lehet hirlapunk kézbesítőjénél a díj lefizetése ellenében.

— A vönöczki gyilkosokat elfogták. A csendőrség szakadatul erélyes nyomozásának e héten meglét a kívánt eredményre. A borzalmis gyilkosság tetteseit a csendőrség e héten elfogta Papp Samu csósz és Mógor István kisczagda vönöczki lakosok személyében. Papp beisnerésben van, míg Mógor erősen tagadja, hogy neki része volna a Károlyi házaspár meggyilkolásában. Papp szemébe mondta Mógornak, hogy ő volt értelmi szerzője a bűnügynök s ő lötte le Károlyit, Károlyinét is ő verte agyon a buskával, mi lezék dacára Mógor megmarad konok tagadása mellett, Papp állítása szerint ő csak az ajtóban állott őrt, míg Mógor az áldozatokkal vezett Mógornál a csendőrség semmi bűnjelét nem talált s ez rea néve mentő körülmény. ellene vall azonban az, hogy állítólag Mógor 300 fittal tartozott a Károlyi házaspárnak adóslévére, az adóslévé azonban elűnt. Mi igaz e hírből, még megcrósítésre vár. Papp Samut csütörtökön szállították erős csendőri fedezet mellett Szombathelyre nevelés szombathelyi, ki e időszerint a szombathelyi babaképző intézetben van, hogy adjon arról felvilágosítást, adott-e férjének pénzt mielőtt elment, mert Papp a nála talált pénz netjéről kapottnak mondta. Pappot ugyanaznap vissza vitték Vönöczkre s Mógorral együtt fogva vannak erős csendőri fedezet mellett. Sándor László csendőri főhadnagy szakadatul folytatja a nyomozást e rejtélyes bűnügyben s lehet, hogy mire e sorok napvilágot látnak, e borzalmis ügy teljesen fel lesz derítve és a bűnösök át lesznek adva az igazságszolgáltatásnak.

— Az új koronás bankjegyek szövege. Az osztrák-magyar banknak eddigleg forgalomban volt bankjegyei csak német és magyar nyelvű szöveggel voltak ellátva. Az új bankjegyek szövegét azonban a különféle osztrák-tartományok nyelven is feltüntetik. A bankjegyek egyik oldalán ugyanis az érték számát német nyelven kívül a többi tartományi nyelveken is kifejezik, míg a bankjegy másik oldalán a teljes szöveg csak magyar nyelvű lesz. A bankjegyeknek osztrák felén mutatkozó ezt a vegyes nyelvűséget az osztrákok Kaitl volt pénzügyminiszternek köszönhetik.

— Új adóhivatal. A pénzügyminiszter Vasvári nagyközönségben új adóhivatal felállítását engedélyezte. A tervezet szerint a jövő év folyamán kezdheti meg működését.

— Új gazdasági tudósítók vármegyénkben. A m. kir. földmivélségi miniszter Takács Ferenc dukai, Horváth Ernő csöngői és Vargha Gyula vönöczki lakosokat Vásmegye kis-czelli járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

— Előtti étési felhívás. Kemény József, a kis-czelli íz. hitközség tanítója, megírta a kis-czelli íz. hitközség történetét 1895-ig. E művere e héten bocsátotta ki az előzetési felhívást, mely január hó folyamán jelenik meg 130—140 oldalra terjedő füzetben. A könyv ára 80 kr lesz, mely a szerző nevére küldendő folyó hó végéig.

— Érdekes könyvjegyzék. Ruzitska Ármin budapesti könyvkereskedő, most adta ki 25-ik számu időszakos könyvjegyzékét. E könyvjegyzék-

ben különösen karácsonyi és újévi ajándéokra alkalmas könyvek jegyzékét találja az olvasó óriási mennyiségben. Aki a közelgő ünnepekre hozzátartozó érdekes könyvvel akarja meglepni és emellett olcsón akar vásárolni, annak mindenesetre ajánljuk, hogy hozzássa meg Ruzitska ez elsőrangú fővárosi könyvkereskedő legutóbb kibocsátott könyvjegyzékét melyet bárkinek egy lev. lapon hóva intézett kérésre ingyen és bérmentve megküld. Címre: Ruzitska Ármin Bpest, Múzeum-körút 3.

— Gyermek játékok óriási választékban. Spielerei Edénél Kis-Czell.

— A vasárnapi munkaszünetet felfüggesztése. A kereskedelemügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg karácsony előtti vasárnapra és új év napjára tekintettel az ünnep előtti napokra, felfüggesztette a vasárnapi munkaszünetet és így e napokon egész nap szabad az adás, bevés az üzletekben.

— Téli apó ugyancsak keményen kopogtatott be e héten Országszerte nagy havazások és kemény hideg idő járta. Kedden és szerdán vidékünkön is sok hó esett, emiatt a vonatok is nagy késéssel érkeztek szerdán a kis-czelli állomásra.

— Panaszkönyv. Több oldalról panaszt emeltek nálunk amitt, hogy az e héten esett havat az országutakon oly helyen, hol alig van valami csekély hó, teljesen tisztára lesöprik az utakról, míg ott, hol hófúvatók vannak alig látszik meg, hogy takarított végeztek. Így a tél gyönyörűeit élvezni akaró szánkázók nem egy esetben járják meg ha jó zán utat számítanak, mert poros utat találnak és az állataikat kínozzák agyon. Talán lehetne egy kis havat hagyni az utakon ott, hol ugy is kevés van, míg ott, hol a szél össze hordta, többet eltakarítani. Szóval a téli szezonra is gondolhatna egy keveset a nemcs vármegye.

— A Gazdák Biztosítók Szövetkezete kedden tartotta alakuló közgyűlését Zselén s k y. Róbert gróf elnöklésével. A gazdasági egyesület szövettségének legújabb alkotása rég hangoztatott kívánását valósítja meg a magyar gazdáközönségnek, melyet a megalakítás munkájában a kormány is támogatott. Az alakuló közgyűlés elnököké egyhangulag Zselén s k y. Róbert gróf választotta meg. Igazgató-tagok lettek: Bárány Braunecker Lamoral, gróf Csáky Albin, Eszterhazy Miklós herceg, Heinrich Béla, Juth Gyula, Kabos Ferenc, gróf Károlyi Sándor, Kauerer Ernő, Miklós Odón, Rubinek Gyula, Szentiványi Árpád, Széchenyi Géza és gróf Telegdi József. A felügyelő bizottság tagjai lettek: Csáky Vidor, Fornszek Géza, Makfalva Géza, Ragályi Béla, gróf Majláth József. A végrehajtóbizottság által előkészített alapszabályokat csekély módosítással a közgyűlés egyhangulag elfogadta és elhatározta, hogy a földmivélségi miniszternek a hathatós támogatásért köszönetét és halálát küldöttsegileg fejezi ki. Végül gróf Zselén s k y. Róbertnek és Miklós Odónnak a megalakítás körül való érdemükért köszönetet szavaztak. A szövetkezet a kormány alapítványával 1,600 000 korona alapítókével rendelkezik.

— Vasuti küldemények megjelölése. A nagy, kir. államvasutak igazgatósága a karácsonyi ünnepek előtti utazási és nagyobb áruforgalmi időszak beálltával ismételve kéri az utazó-és szállító közönséget, hogy egy saját, mint a vasuti szolgálat pontos és gyors lebonyolítása érdekében a szállításra feladott podgyáson a rendeltetési állomást, egyéb darabúrkon pedig ezenkívül még a czimzett nevet, polgári állását és takasát a maga részéről kitüntetni sziveskedjék. A czim legalkalmasabban magára a burkolatra, vagy az arra — egész terjedelmében — ragasztandó papírra irandó s csak ha ez nem lehetséges — szükséges azt a daraboz erőstendő fa táblácskára, bórdrabara vagy erős lemezpapírra írni. A küldemények vasúti szállítása mellett a podgyás illetve darabúrk helyes szállítását és kiszolgáltatását, nagyban megkönnyíti és gyorsítja s különös biztosítékot szerez magának arra, hogy a nagyszámu küldeményeknek a vasuti közleg által aránylag igen rövid idő alatt végzendő felvitelén előforduló — teljesen ki nem kerülhető — téves bécrczázások és elhurcolások a lehető legelőrébb idő alatt kiderítenessék és helyreigazíttassanak. Az utazó, illetve szállító közönség figyelmé felhívatik az üzletszabályzat 31. §-ára, mely szerint a podgyás darabúrkon korábbi vasuti, postai, vagy másnemű szállítási jelvények lenni nem szabad. Ha ezen szabály figyelmen kívül hagyása következtében a podgyás eltevőd, a vasut az ebből származó kárért nem felelős. E szerint tehát első sorban a feladónak áll érdekeben, hogy a podgyásdarabúrkon lévő régebbi ragaszárúcszakait a podgyásznak újabb feladásá előtt eltávolítsa.

